

## Postawy studentów fizjoterapii wobec grupy zawodowej oraz towarzystw naukowych związanych z fizjoterapią i rehabilitacją

Attitudes of physiotherapy students towards the physiotherapist community and scientific societies associated with physiotherapy and rehabilitation

Numer DOI: 10.2478/v10109-010-0060-5

Joanna Gotlib<sup>1</sup>, Dariusz Białoszewski<sup>2</sup>, Anna Cabak<sup>3</sup>, Katarzyna Barczyk<sup>4</sup>, Andrzej Bugajski<sup>5</sup>, Joanna Grzegorzczuk<sup>6</sup>, Wojciech Kułak<sup>7</sup>, Piotr Majcher<sup>8</sup>, Olga Nowotny-Czupryna<sup>9</sup>, Maciej Płaszewski<sup>10</sup>, Katarzyna Prokopowicz<sup>11</sup>, Janusz Sierdziński<sup>12</sup>

- <sup>1</sup> Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Warszawie  
Division of Teaching and Outcomes of Education, Faculty of Health Science, Warsaw Medical University
- <sup>2</sup> Zakład Rehabilitacji Oddziału Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Warszawie  
Division of Rehabilitation, Department of Physiotherapy, 2nd Medical Faculty, Warsaw Medical University
- <sup>3</sup> Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie  
University of Physical Education, Warsaw
- <sup>4</sup> Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu  
University School of Physical Education, Wrocław
- <sup>5</sup> Wyższa Szkoła Fizjoterapii we Wrocławiu  
College of Physiotherapy, Wrocław
- <sup>6</sup> Uniwersytet Rzeszowski  
University of Rzeszów
- <sup>7</sup> Uniwersytet Medyczny w Białymstoku  
Białystok Medical University
- <sup>8</sup> Zakład Rehabilitacji i Fizjoterapii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Puławska Szkoła Wyższa  
Division of Rehabilitation and Physiotherapy of Lublin Medical University, Puławy College
- <sup>9</sup> Śląski Uniwersytet Medyczny  
Silesian Medical University
- <sup>10</sup> Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku Białej  
College of Administration in Bielsko-Biała
- <sup>11</sup> Olsztyńska Szkoła Wyższa  
Olsztyn College
- <sup>12</sup> Zakład Informatyki Medycznej i Telemedycyny Uniwersytetu Medycznego w Warszawie  
Division of Computer Technology in Medicine and Telemedicine, Warsaw Medical University

### Streszczenie:

Cel pracy: celem pracy była analiza postrzegania postaw studentów fizjoterapii uczelni medycznych (PM), uczelni o profilu wychowanie fizyczne (PWF) oraz pozostałych uczelni (IP) wobec własnej grupy zawodowej oraz towarzystw naukowych związanych z fizjoterapią i rehabilitacją. Materiał i metody: badaniami objęto łącznie 593 studentów 10 polskich uczelni: 4 PM, 2 PWF i 4 IP. Badania zostały przeprowadzone w marcu i kwietniu 2009 roku wśród studentów III roku. Udział w badaniu był dobrowolny. Narzędziem badawczym był anonimowy, autorski, kwestionariusz zawierający łącznie 88 pytań. Do analizy prezentowanych w niniejszej pracy wyników wybrano 5 pytań. Analiza statystyczna: test Kruskala–Wallisa i test Chi-kwadrat ( $\chi^2$ );  $p < 0,05$ , STATISTICA 8.0, licencja WUM. Wyniki: w badanej grupie dominowała opinia, że grupa zawodowa fizjoterapeutów w Polsce jest podzielona: 41% PM, 44% PWF i 39% IP ( $p = NS$ ), jednakże duża grupa badanych nie miała na ten temat zdania: 41% PM, 40% PWF i 42% IP ( $p = NS$ ). 25% badanej grupy studentów znało Polskie Towarzystwo Fizjoterapii jako organizację naukową zrzeszającą fizjoterapeutów: 33% PM, 35% PWF oraz 16% IP. Tylko 3% wszystkich studentów potrafiło wymienić również Polskie Towarzystwo Rehabilitacji. Studenci PM i PWF istotnie częściej ( $p < 0,001$ ) niż studenci IP znali towarzystwa naukowe. Najbardziej znanym czasopismem naukowym z dziedziny fizjoterapii i rehabilitacji była w badanej grupie studentów *Fizjoterapia Polska* – 34% oraz *Fizjoterapia* 32%. Tylko 11% studentów znało tytuł: *Postępy Rehabilitacji*. Wniosek: organizacje zawodowe i naukowe zrzeszające fizjoterapeutów powinny podjąć działania promocyjne wśród studentów, zachęcając tę grupę do czynnego udziału w swych pracach, co wpłynęłoby na ściślejszą integrację grupy zawodowej, która pozwoliłaby z kolei na skuteczniejszą walkę o własne interesy zawodowe.

**Słowa kluczowe:** fizjoterapia, rehabilitacja, towarzystwa naukowe, czasopisma naukowe, Polskie Towarzystwo Rehabilitacji, Polskie Towarzystwo Fizjoterapii.

**Abstract:**

Aims: the aim of this paper was to analyse the attitudes of physiotherapy students of medical universities (PM), universities of physical education (PWF), and other university-level schools (IP) towards the professional community of physiotherapists. Material and methods: the study enrolled a total of 593 students of 10 Polish universities (4 PM, 2 PWF and 4 IP). The study was carried out in March and April 2009 among third-year students. Participation was voluntary. The data was collected on the basis of an 88-question anonymous questionnaire designed by the authors. The findings presented in this paper are based on the responses to five questions. Statistical analyses utilised the chi-squared test ( $\chi^2$ ) and the Kruskal-Wallis test at  $p < 0.05$  (STATISTICA 8.0 licensed to Warsaw Medical University). Results: the predominant opinion in the study population (41% PM, 44% PWF, 39% IP;  $p = NS$ ) was that the physiotherapist community in Poland is divided. However, a considerable percentage of the students (41% PM, 40% PWF, 42% IP;  $p = NS$ ) had no opinion about that issue. A quarter of the entire study population (33% PM, 35% PWF, 16% IP) named Polish Society of Physiotherapy as a professional organisation for physiotherapists. Only 3% of all students were additionally able to name Polish Society of Rehabilitation. PM and PWF students were able to name scientific societies significantly more frequently ( $p < 0.001$ ) than IP students. The best known academic journals in physiotherapy and rehabilitation were *Fizjoterapia Polska* (34%) and *Fizjoterapia* (32%). Only 11% of the students were able to name *Postępy Rehabilitacji*. Conclusion: professional and scientific organisations of physiotherapists should undertake promotional activities among students to encourage them to contribute actively to the work of these organisations, which would improve integration of the physiotherapist community, thus helping physiotherapists to defend their professional interests more effectively.

**Key words:** physiotherapy, rehabilitation, scientific societies, academic journals, Polish Journal of Rehabilitation, Polish Journal of Physiotherapy.

**Wprowadzenie**

Kierunek fizjoterapia powstał w Polsce 1997 r. i rozpoczął kształcenie wyłącznie w systemie studiów wyższych I stopnia (trwających 3 lata i zakończonych uzyskaniem tytułu licencjata) i II stopnia (trwających 2 lata i zakończonych uzyskaniem tytułu magistra). Wcześniej kształcenie na kierunku fizjoterapia odbywało się w średnich szkołach zawodowych (zostało zakończone w 2006 roku i nie oferowało możliwości uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych) [1-4]. Poza tym, do końca lat dziewięćdziesiątych w Polsce kształcono specjalistów rehabilitacji ruchowej [5].

W Polsce jako pierwszy utworzono kierunek studiów *rehabilitacja ruchowa* na warszawskiej Akademii Wychowania Fizycznego w 1975 roku, a jego absolwenci uzyskiwali tytuł magistra rehabilitacji [1, 5]. Kształcenie na kierunku *rehabilitacja ruchowa* oferowane było wyłącznie w uczelniach wyższych wychowania fizycznego, a dopiero od roku 1997 absolwentem wydziałów rehabilitacji ruchowej nadaje się tytuł magistra fizjoterapii [1, 5].

Aktualnie kształcenie fizjoterapeutów w Polsce odbywa się w trzech typach uczelni: 1) uczelniach medycznych, 2) wyższych uczelniach wychowania fizycznego oraz 3) uczelniach o profilach niezwiązanych z kształceniem medycznym ani wychowaniem fizycznym [3, 4].

W Polsce, większość fizjoterapeutów oraz lekarzy – specjalistów rehabilitacji medycznej zrzeszona jest w dwóch towarzystwach naukowych: Polskim Towarzystwie Rehabilitacji (PTReh) i Polskim Towarzystwie Fizjoterapii (PTF) [1, 6]. Do niedawna środowisko zawodowe osób związanych z fizjoterapią i rehabilitacją było podzielone, co wynikało głównie z niefortunnego i archaicznego podziału tego środowiska, który to podział miał swoje źródła historyczne. Obecnie, szczególnie w wyniku działań dwóch Prezesów Towarzystw Naukowych: dra n. med. Marka Kiljańskiego – Prezesa ZG Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii oraz dra n. med. Marka Krasuskiego – Prezesa ZG Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, oba towarzystwa zaczęły za sobą współpracować, czego szczególnym dowodem może być wspólna organizacja we wrześniu 2009 r. I Międzynarodowego Kongresu Naukowego „Rehabilitacja Polska” – bezprecedensowego wydarzenia naukowego w środowisku fizjoterapeutów oraz lekarzy-specjalistów rehabilitacji medycznej. Patronat naukowy nad tym kongresem objęły wspólnie wspomniane towarzystwa naukowe [6].

Jednakże wcześniej wspomniany podział środowiska specjalistów rehabilitacji i fizjoterapii w Polsce miał bezpo-

**Introduction**

Physiotherapy as a field of study in Poland was created in 1997 and it offered only BA courses (three years of studying, finished by obtaining the BA diploma) and MA courses (lasting two years and finished by obtaining MA diploma). Prior to that education in physiotherapy was carried out only in vocational secondary schools (it finished in 2006 and those schools did not provide their students with a diploma) [1-4]. Apart from that until the late 90's of the 20<sup>th</sup> century in Poland only specialists of motor rehabilitation were trained [5].

The first course in *motor rehabilitation* in Poland was offered by The University of Physical Education in Warsaw in 1975 and its graduates obtained the degree of MA in Rehabilitation [1, 5]. The courses in *motor rehabilitation* were offered only by universities of physical education, and only since 1997 the graduates of the departments of motor rehabilitation have had a chance to obtain the MA in Physiotherapy [1, 5].

At present physiotherapists are trained in Poland in three types of educational institutions: 1) medical schools, 2) universities of physical education and 3) colleges whose profiles are not related to medicine or physical education [3, 4].

In Poland the majority of physiotherapists and doctors – specialists of medical rehabilitation are united in two scientific associations: the Polish Society of Physiotherapy (PTF) and the Polish Society of Rehabilitation (PTReh) [1, 6]. Until recently physiotherapists and rehabilitation specialists were divided which resulted mainly from unfortunate and archaic division of that professional group which was based on history. Nowadays, especially as a result of the activity of two presidents of the scientific societies: Marek Kiljański MD – the President of the Polish Society of Physiotherapy and Marek Krasuski MD – the President of the Polish Society of Rehabilitation. Both societies cooperate with one another and in September 2009 they organised the 1<sup>st</sup> International Scientific Convention “Polish Rehabilitation” – the first scientific event of that kind in the community of physiotherapists and doctors-specialists of medical rehabilitation. The Convention was held under the patronage of the two aforementioned societies [6].

However, the division of rehabilitation specialists and physiotherapist which was mentioned earlier directly resulted in the lack of encouragement of the students to participate in the work of both societies [6].

średni wpływ na zniechęcenie środowiska studenckiego do udziału w pracach obu towarzystw [6].

Fizjoterapeuci stanowią obecnie w Polsce trzecią pod względem liczebności grupę zawodową w zawodach medycznych, która przy tym tempie kształcenia niedługo ulegnie podwojeniu [3, 4]. Jeżeli studenci zostaną pozostawieni sami sobie, a organizacje zrzeszające fizjoterapeutów i specjalistów rehabilitacji w dalszym ciągu nie będą promować swojej działalności w tej grupie, to już wkrótce środowiska te, nie zasilane młodą, prężną kadrą wysoko wykwalifikowanych specjalistów i dodatkowo wewnętrznie podzielone, mogą nie stanowić żadnej realnej siły w rozmowach z partnerami zewnętrznymi, np. w takich kwestiach jak negocjowanie ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, urealnienie kosztów zabiegów fizjoterapeutycznych refundowanych przez NFZ etc.

### Cel pracy

Celem pracy była analiza postrzegania postaw studentów fizjoterapii wobec grupy zawodowej fizjoterapeutów w Polsce oraz porównanie postaw studentów uczelni medycznych (PM), uczelni o profilu wychowanie fizyczne (PWF) oraz pozostałych uczelni (IP).

### Material i metody badań

Badaniami objęto łącznie 593 studentów 10 polskich uczelni o różnych profilach nauczania kształcących w zawodzie fizjoterapeuty.

W badaniach wzięli udział studenci czterech uczelni o medycznym profilu kształcenia (PM), dwóch uczelni o profilu kształcenia związanym z wychowaniem fizycznym (PWF), oraz czterech uczelni o innym profilu kształcenia (IP).

Badania zostały przeprowadzone w marcu i kwietniu 2009 roku w grupie studentów III roku podczas ostatniego VI semestru kształcenia. Kryterium wyłączenia z grupy badanej było posiadanie przez studentów dyplomu ukończenia średniej szkoły zawodowej i posiadanie dyplomu technika fizjoterapeuty. Z badań wyłączono również osoby, które przenosiły się na studia z innych uczelni i nie kształciły się w tej samej uczelni od I roku studiów. Dodatkowo z badań wyłączono również osoby, które studiowały na studiach I stopnia w trybie niestacjonarnym (dawniej: zaocznym).

Udział w badaniu był dobrowolny. Narzędziem badawczym był anonimowy, autorski, kwestionariusz. Składał się on z 4 części i zawierał łącznie 88 pytań. Do analizy prezentowanych w niniejszej pracy wyników badań wybrano 5 pytań dotyczących postaw studentów wobec grupy zawodowej fizjoterapeutów w Polsce i towarzystw naukowych związanych z fizjoterapią i rehabilitacją.

Analizę statystyczną danych zgromadzonych w badaniu ankietowym przeprowadzono z wykorzystaniem oprogramowania firmy Statsoft STATISTICA 8.0 (licencja Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego). W celu poznania i porównania różnic pomiędzy trzema analizowanymi grupami studentów reprezentujących uczelnie o różnych profilach kształcenia posłużono się nieparametrycznym testem statystycznym Kruskalla-Wallisa oraz testem Chi-kwadrat ( $\chi^2$ ) – do porównania dwóch grup studentów.

W opinii Komisji Bioetycznej działającej przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym badania ze względu na obszar tematyczny oraz grupę badaną nie wymagały wyrażenia zgody na ich przeprowadzenie.

### Wyniki

Do analizy uzyskanych wyników zakwalifikowano 593 kwestionariuszy. Szczegółową charakterystykę badanej grupy przedstawiono w tab. 1.

In Poland, physiotherapists are the third most numerous professional group among medical professions which at this level of education and training will soon double [3, 4]. If those students are left alone, and the societies uniting physiotherapists and rehabilitation specialists will not popularise their activities then soon those groups, if they are not joined by young, highly qualified specialists and additionally are still internally divided, they may not have a chance to be any real opponent in negotiations with external partners, in such matters as preparing the bill on the occupation of physiotherapist, establishing realistic costs of physiotherapeutic procedures which are funded by National Health Service etc.

### Aims

The aim of this paper was to analyse the attitudes of physiotherapy students of medical universities (PM), universities of physical education (PWF), and other university-level schools (IP) towards the professional community of physiotherapists.

### Material and Method

The research group consisted of 593 students of 10 Polish universities of various educational profiles which train physiotherapists – four medical universities (PM), two universities of physical education (PWF) and four universities of different profiles (IP).

The research was carried out in March and April 2009 in a group of third year students, in the last, sixth semester. The research excluded those students who had graduated from vocational secondary school having a diploma of physiotherapeutic technician as well as those had transferred to their university from different universities and had not been studying at the final universities from the beginning. Additionally part time students studying towards their BA were also excluded from the research.

Participation in the research was voluntary and the research tool was an anonymous, original questionnaire consisting of four parts and 88 questions. The paper presents five questions concerning the attitudes of the students towards their professional group in Poland and scientific societies related to physiotherapy and rehabilitation.

A statistical analysis of the gathered data was carried out by means of Statsoft STATISTICA 8.0 software (the licence of the Medical University of Warsaw). In order to find and compare the differences between the analysed groups of students representing various universities the non-parametric Kruskall-Wallis statistical test and the Chi-square test ( $\chi^2$ ) were used.

According to the Commission of Bioethics at Medical University of Warsaw due to the subject of the research and the research group no permission was needed.

### Results

593 questionnaires were qualified for analysis. A detailed characteristics of the examined group is presented in Table 1.

Tabela 1. Liczba studentów reprezentujących uczelnie o różnych profilach kształcenia  
 Table 1. The number of students representing universities of various profiles

Profil uczelni Profile of college	Nazwa uczelni Name of college	Liczba kwestionariuszy zakwalifikowana do analizy statystycznej Number of questionnaires qualified for statistical analysis	
		liczba studentów number of students	liczba studentów reprezentujących uczelnie o różnych profilach the number of students representing universities of various profiles
Uczelnie medyczne (PM) Medical universities	Śląski Uniwersytet Medyczny (ŚIUM) Medical University of Silesia	46	PM = 160
	Warszawski Uniwersytet Medyczny (WUM) University of Warsaw	74	
	Medical Uniwersytet Medyczny w Białymstoku (UMB) Medical University of Białystok	25	
	Uniwersytet Medyczny w Lublinie (UML) Medical University of Lublin	15	
Wyższe szkoły wychowania fizycznego (PWF) Universities of physical education	Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie (AWFWa) University of Physical Education in Warsaw	53	PWF = 128
	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu (AWFWr) University of Physical Education in Wrocław	75	
Pozostałe uczelnie (IP) Other universities	Olsztyńska Szkoła Wyższa (OSW) Higher School of Olsztyn	85	IP = 305
	Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku Białej (WSA) College of Administration in Bielsko Biala	62	
	Wyższa Szkoła Fizjoterapii we Wrocławiu (WSF) College of Physiotherapy in Wrocław	78	
	Uniwersytet Rzeszowski (UR) University of Rzeszow	80	

W badanej grupie studentów dominowała opinia, że grupa zawodowa fizjoterapeutów w Polsce jest podzielona, jednakże duża grupa badanych nie miała na ten temat zdania (tab. 2). Opinie studentów reprezentujących uczelnie o różnych profilach kształcenia na temat solidarności zawodowej grupy fizjoterapeutów w Polsce nie różniły się istotnie statystycznie ( $p = NS$ ).

Tylko 25% badanej grupy studentów znało Polskie Towarzystwo Fizjoterapii jako organizację zrzeszającą fizjoterapeutów w Polsce, a tylko 3% studentów potrafiło wymienić

In the examined group of students the dominating opinion was that physiotherapists in Poland are divided, however, a large number of the examined had no opinion on the subject at all (Tab. 2). The opinions of the students representing various universities on professional solidarity of physiotherapists in Poland revealed no statistically significant differences ( $p = NS$ ).

Only 25% of the examined group of students knew the Polish Society of Physiotherapy as an institution uniting

Tabela 2. Opinie badanej grupy studentów na temat solidarności zawodowej fizjoterapeutów w Polsce  
 Table 2. Opinions of the examined students on solidarity of physiotherapists in Poland.

Myślę, że w moim kraju grupa zawodowa fizjoterapeutów jest: I think that in my country the physiotherapists are:	Łącznie Total	PM	PWF	IP
	odsetek studentów percentage of students [%]	odsetek studentów percentage of students [%]	odsetek studentów percentage of students [%]	odsetek studentów percentage of students [%]
Zjednoczona United	12	12	11	13
Podzielona divided	40	41	44	39
Nie mam na ten temat zdania I do not have an opinion about it	41	40	42	41

PM – uczelnie medyczne  
medical universities

PWF – uczelnie sportowe  
sport universities

IP – uczelnie o innym profilu kształcenia  
universities of other profil

Tabela 3. Znajomość polskich towarzystw naukowych związanych z fizjoterapią oraz rehabilitacją w badanej grupie studentów  
Table 3. Knowledge of Polish scientific societies related to physiotherapy and rehabilitation in the examined group of students

Polskie towarzystwa naukowe związane z fizjoterapią oraz rehabilitacją Polish scientific societies related to physiotherapy and rehabilitation	Odsetek studentów Percentage of students [%] Łącznie Total	Odsetek studentów Percentage of students [%] PM	Odsetek studentów Percentage of students [%] PWF	Odsetek studentów Percentage of students [%] IP
Polskie Towarzystwo Fizjoterapii Polish Society of Physiotherapy	25	33	35	16
Polskie Towarzystwo Rehabilitacji Polish Society of Rehabilitation	3	3	3	2

PM – uczelnie medyczne  
medical universities

PWF – uczelnie sportowe  
sport universities

IP – uczelnie o innym profilu kształcenia  
universities of other profile

Tabela 4. Różnice pomiędzy studentami uczelni medycznych, sportowych oraz uczelni o innym profilu kształcenia na temat znajomości polskich towarzystw naukowych związanych z fizjoterapią oraz rehabilitacją  
Table 4. Differences between students of medical and sport universities and students of different profile universities in terms of their knowledge of Polish societies related to physiotherapy and rehabilitation

Polskie towarzystwa naukowe związane z fizjoterapią oraz rehabilitacją Polish scientific societies related to physiotherapy and rehabilitation	PM-PWF Chi-kwadrat; p Chi-square; p	PM-IP Chi-kwadrat; p Chi-square; p	PWF-IP Chi-kwadrat; p Chi-square; p
Polskie Towarzystwo Fizjoterapii Polish Society of Physiotherapy	0,15; p < 0,6984	<b>17,41; p &lt; 0,000</b>	<b>19,15; p &lt; 0,000</b>
Polskie Towarzystwo Rehabilitacji Polish Society of Rehabilitation	0,13; p < 0,7180	0,01; p < 0,9168	0,26; p < 0,6080

PM – uczelnie medyczne  
medical universities

PWF – uczelnie sportowe  
sports universities

IP – uczelnie o innym profilu kształcenia  
universities of other profile

p – poziom istotności statystycznej  
statistical significance

Chi-kwadrat – wartość testu/ statystyki Chi-kwadrat  
Chi-square/ value of the test/statistics

\* pogrubioną czcionką oznaczono różnice istotne statystycznie  
statistically significant differences presented in bold

Tabela 5. Znajomość polskich czasopism naukowych z dziedziny rehabilitacji/fizjoterapii w badanej grupie studentów  
Table 5. Knowledge of Polish journals in the field of rehabilitation/physiotherapy in the examined group

Czasopisma naukowe z dziedziny rehabilitacji/fizjoterapii Journals in the field of rehabilitation/physiotherapy	Łącznie Total	PM	PWF	IP
	odsetek studentów percentage of students [%]	odsetek studentów percentage of students [%]	odsetek studentów percentage of students [%]	odsetek studentów percentage of students [%]
Fizjoterapia Polska Polish Physiotherapy	34	43	31	31
Fizjoterapia Physiotherapy	32	28	39	32
Postępy Rehabilitacji Advances in Rehabilitation	11	5	25	9
Rehabilitacja Medyczna Medical Rehabilitation	27	25	21	31
Medycyna Sportowa Sport Rehabilitation	7	7	9	7
Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja Orthopaedics, Traumatology and Rehabilitation	17	34	6	13

N<sub>c</sub> – łączna liczba badanych studentów  
total number of students

PM – uczelnie medyczne  
medical universities

PWF – uczelnie sportowe  
sports universities

IP – uczelnie o innym profilu kształcenia  
universities of other profile

również Polskie Towarzystwo Rehabilitacji (tab. 3). Różnice pomiędzy studentami PM i PWF oraz studentami IP w zakresie znajomości towarzystw naukowych zrzeszających fizjoterapeutów były istotne statystycznie (tab. 4).

W ostatnim pytaniu studenci deklarowali znajomość poszczególnych czasopism naukowych z dziedziny fizjoterapii oraz związanych z rehabilitacją. Szczegółowe wyniki przedstawiono w tab. 5.

## Dyskusja

W analizowanej literaturze światowej (EMBASE, PubMed/MEDLINE, ProQuest, SCOPUS, Global Health) odnaleziono kilka doniesień dotyczących postaw studentów fizjoterapii wobec własnej grupy zawodowej; dotyczyły one jednak mniejszych, niż w prezentowanej pracy, badanych grup studentów reprezentujących jeden typ uczelni.

W polskim piśmiennictwie również brak jest publikacji dotyczących porównywania postaw wobec grupy zawodowej fizjoterapeutów wśród studentów reprezentujących uczelnie o różnych profilach kształcenia.

W prezentowanych badaniach własnych profil uczelni miał w badanej grupie studentów wpływ na postawy wobec własnej grupy zawodowej.

Prawie połowa badanych studentów twierdziła, że grupa zawodowa fizjoterapeutów w Polsce jest podzielona, natomiast duża grupa osób – około 40% nie miała zdania na ten temat, co świadczy o braku znajomości środowiska zawodowego. Wyniki te potwierdzają również odpowiedzi dotyczące znajomości towarzystw naukowych związanych z fizjoterapią i rehabilitacją. Tylko około 25% studentów wśród organizacji zawodowych zrzeszających fizjoterapeutów potrafiła wymienić Polskie Towarzystwo Fizjoterapii, natomiast tylko około 3% studentów deklarowało znajomość Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji. Uzyskane wyniki mogą świadczyć o braku działań promocyjnych obu towarzystw w środowisku studenckim.

Zgodnie z przewidywaniami Polskie Towarzystwo Rehabilitacji i Polskie Towarzystwo Fizjoterapii najmniej znane było studentom uczelni IP. Wobec tego wydaje się być zasadna integracja środowisk studenckich reprezentujących uczelnie o różnych profilach kształcenia. W przeciwnym razie, jeśli do podzielonego środowiska zawodowego polskich fizjoterapeutów i specjalistów rehabilitacji dołączy niedługo również podzielone grono absolwentów uczelni o różnych profilach kształcenia, to istniejące i nowe animozje nie pozwolą na integrację grupy zawodowej, która pozwoliłaby na skuteczną walkę o własne interesy zawodowe. Dodatkowo nieznanie środowiska zawodowego w badanej grupie studentów pośrednio odzwierciedlają również wyniki dotyczące poszczególnych czasopism naukowych poświęconych fizjoterapii i rehabilitacji. Żadnego z sześciu dostępnych na rynku polskich czasopism naukowych związanych z fizjoterapią i rehabilitacją nie znało wśród badanych 50% studentów. Największa grupa studentów (30%) deklarowała znajomość dwóch wiodących na rynku czasopism fizjoterapeutycznych: *Fizjoterapia Polska* i *Fizjoterapia*. Znajomość czasopism naukowych w badanej grupie studentów zależała natomiast od profilu uczelni. Studenci PM istotnie częściej niż ich koledzy z pozostałych uczelni deklarowali znajomość czasopism naukowych, co potwierdziły już prezentowane wyniki, według których studenci PM byli istotnie lepiej przygotowani do podjęcia pracy naukowej niż ich koledzy z pozostałych uczelni.

Działania zmierzające do integracji środowisk studentów fizjoterapii reprezentujących uczelnie o różnych profilach kształcenia zostały rozpoczęte w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym już ponad trzy lata temu, kiedy to zorganizowano pierwszą studencką konferencję naukową „Wiosna z fizjoterapią” [7-9]. Organizatorem spotkania, które w ciągu

physiotherapists in Poland, and only 3% were able to recognise also the Polish Society of Rehabilitation (Tab. 3). The differences between the PM and PWF students and IP students in terms of familiarity with societies uniting physiotherapists were statistically significant (Tab.4).

As an answer to the last question the students declared they were familiar with particular journals related to physiotherapy and rehabilitation. The detailed results are presented in Table 5.

## Discussion

The analysed international references (EMBASE, PubMed/MEDLINE, ProQuest, SCOPUS, Global Health) provided several reports on the attitudes of students of physiotherapy towards their own professional group, however, they concerned smaller groups than the examined one and only representing one type of universities.

Polish references also lack publications concerning comparison of the professional group of physiotherapists among students representing various universities.

In the presented research the profile of the university in the examined group influenced the attitudes of the students towards their own professional group.

Almost half of the examined students claimed that the professional group of physiotherapists in Poland was divided, yet a large number of people about 40% had no opinion on the matter which proves no knowledge of their professional environment. Those results are also confirmed by the answers concerning familiarity with scientific societies related to physiotherapy and rehabilitation. Only 25% of the examined students were able to name the Polish Society of Physiotherapy and only 3% the Polish Society of Rehabilitation. The obtained results may indicate the lack of any promoting actions of both societies.

As suspected, the Polish Society of Rehabilitation and the Polish Society of Physiotherapy were even less known by the IP students. Therefore, it seems justified to integrate the students representing various universities. Otherwise, if the divided group of physiotherapists and rehabilitation specialists is soon joined by similarly divided group of graduates of universities of various educational profiles, there is a possibility that the existing and new animosities will not allow integration of this professional group which would help to defend their professional interests more effectively. Additionally the lack of familiarity of their professional environment is also directly reflected by the results concerning particular journals related to physiotherapy and rehabilitation. No more than 50% of the examined student declared being familiar with one of the six available journal related to physiotherapy and rehabilitation. The largest number of students (30%) were familiar with two leading journals: *Polish Physiotherapy* and *Physiotherapy*. Familiarity with particular journals depended on the profile of the university. PM students more frequently than their peers from other universities declared being familiar with scientific journals which was confirmed by the aforementioned results revealing that PM students were better prepared for beginning scientific work than other students.

Actions aiming at integrating students of physiotherapy representing universities of various educational profiles began three years ago in the Medical University of Warsaw when the first scientific conference for students “*Spring with Physiotherapy*” was held [7 – 9]. The organiser of the conference, which has become an annual event over the last three years, was the Student’s Association of Physiotherapy together with the Institute of Rehabilitation of the Faculty of Physiotherapy of the 2<sup>nd</sup> Medical Department of the Medical University of Warsaw directed by Mariusz Białoszewski MD. 480 students from all over Poland – students of medical uni-

trzech lat nabrało charakteru spotkań cyklicznych, jest Studenckie Koło Naukowe Fizjoterapii wraz z Zakładem Rehabilitacji Oddziału Fizjoterapii II Wydziału Lekarskiego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, kierowanym przez dra n. med. Dariusza Białoszewskiego. W organizowanej w kwietniu 2009 roku „III Wiosnie z fizjoterapią” udział wzięło aż 480 uczestników z całej Polski – studentów fizjoterapii uniwersytetów medycznych, akademii wychowania fizycznego oraz niepublicznych szkół kształcących fizjoterapeutów [9]. Patronat naukowy nad tym spotkaniem sprawują tradycyjnie trzy polskie towarzystwa naukowe: Polskie Towarzystwo Fizjoterapii, Polskie Towarzystwo Rehabilitacji i Polskie Towarzystwo Gerontologii, co dodatkowo podkreśla ich interdyscyplinarny charakter [9]. Warto również podkreślić niecodzienny skład Rady Naukowej spotkań o randze konferencji studenckiej, w której pracoch udział wzięli krajowi konsultanci: w dziedzinie fizjoterapii – prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Śliwiński, rehabilitacji medycznej – dr Marek Krasuski, który pełni jednocześnie funkcję Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji. Nie zabrakło też innych ważnych postaci związanych z polskim środowiskiem naukowym fizjoterapii i rehabilitacji, w szczególności konsultantów wojewódzkich województwa mazowieckiego w dziedzinach: fizjoterapii – dr Marii Grodner i rehabilitacji medycznej – dra Krzysztofa Wasiaka. „Wiosna z fizjoterapią” w ciągu zaledwie 3 lat stała się ważnym wydarzeniem w kalendarzu spotkań polskich studentów fizjoterapii [9]. O jej sukcesie świadczyć mogą również organizowane od niedawna przez inne uczelnie medyczne, bliźniaczo podobne spotkania, takie jak: „Majówka z fizjoterapią” organizowana przez Uniwersytet Medyczny w Lublinie oraz „Majówka młodej fizjoterapii” organizowana przez Studenckie Koło Naukowe Medycyny Fizykalnej i Rehabilitacji przy Katedrze Fizjoterapii Akademii Medycznej we Wrocławiu [10, 11].

Jednakże wydarzeniem bez precedensu, integrującym studentów reprezentujących uczelnie o różnych profilach kształcenia, mającym również miejsce w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, było powołanie „Ogólnopolskiego Studenckiego Forum Naukowego „Badania naukowe w rehabilitacji i fizjoterapii” (OSFN)” [12, 13]. Założycielami forum są: dr n. med. Dariusz Białoszewski – pomysłodawca projektu, Kierownik Zakładu Rehabilitacji OF II WL WUM wraz ze Studenckim Kołem Naukowym Fizjoterapii; dr n. med. Andrzej Bugajski – Rektor Wyższej Szkoły Fizjoterapii we Wrocławiu wraz ze Studenckim Towarzystwem Naukowym WSF, prof. dr hab. n. med. Janusz Domaniński – Dziekan Wydziału Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie wraz ze Studenckimi Kołami Naukowymi Wydziału Rehabilitacji, prof. dr hab. n. med. Jolanta Kujawa – kierownik Kliniki Rehabilitacji Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wraz ze Studenckim Naukowym Kołem Fizjoterapii, dr hab. n. med. Piotr Majcher – kierownik Zakładu Rehabilitacji i Fizjoterapii Katedry Rehabilitacji, Fizjoterapii i Balneoterapii Wydziału Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Lublinie wraz ze Studenckim Naukowym Kołem Fizjoterapii. Celem OSFN jest m.in.: wymiana informacji między studentami prowadzącymi badania naukowe w zakresie rehabilitacji i fizjoterapii; tworzenie międzyuczelnianych, interdyscyplinarnych, studenckich zespołów badawczych; wspólne wykorzystanie możliwości badawczych poszczególnych uczelni uczestniczących w programie; promowanie badań naukowych, realizowanych zgodnie ze standardami Evidence Based Medicine (EBM) oraz aktywizacja i integracja środowiska studenckich kół naukowych prowadzących badania w obszarach zainteresowań OSFN [12, 13]. Patronaty Naukowe nad OSFN objęli: Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii – dr n. med. Marek Kiljański oraz Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji – dr n. med. Marek Krasuski. Patronat medialny nad OSFN przyjęły również redakcje wysoko

versities, universities of physical education and other universities and colleges training physiotherapists participated in “The 3<sup>rd</sup> Spring with Physiotherapy” organised in April 2009. The convention was under the scientific patronage of the Polish Society of Physiotherapy, the Polish Society of Rehabilitation and the Polish Society of Gerontology which additionally emphasises the multi-disciplinary character of the event [9]. The unusual composition of the Scientific Board of the students’ conference included national consultants in physiotherapy – Professor Zbigniew Śliwiński, and medical rehabilitation – Marek Krasuski MD who is also the President of the Board of the Central Polish Society of Rehabilitation. Other important figures connected with physiotherapy and rehabilitation were also present, and especially province consultants for the Mazowieckie Province in physiotherapy – Doctor Maria Grodner and in medical rehabilitation – Doctor Krzysztof Wasiak. “Spring with Physiotherapy” over only three years has become an important event in the conference schedule of Polish students of physiotherapy [9]. Its success may also be confirmed by other, similar events organised by other medical universities, such as: “Spring picnic with Physiotherapy” organised by the Medical University in Lublin and “Spring Picnic of Young Physiotherapy” organised by the Students’ Scientific Society of Physical Medicine and Rehabilitation based in the Chair of Physiotherapy of the Medical University of Wrocław [10, 11].

However, the most unique event, integrating students representing a wide range of universities which was also held in the Medical University of Warsaw was setting up of the Polish Students’ Scientific Forum “Scientific research in rehabilitation and physiotherapy” (OSFN) [12, 13]. The founders of the Forum are: Dariusz Białoszewski MD – originator of the project, Director of the Institute of Rehabilitation, the Faculty of Physiotherapy, the 2<sup>nd</sup> Medical Department of The Medical University of Warsaw; Andrzej Bugajski MD – Rector of The Higher School of Physiotherapy in Wrocław with the Students’ Scientific Society of the School; Professor Janusz Domaniński – Dean of the Faculty of Rehabilitation of the University of Physical Education in Warsaw with the Students’ Scientific Societies of the Faculty of Rehabilitation; Professor Jolanta Kujawa – The Chief of the Clinic of Medical Rehabilitation of the Medical University of Łódź with the Students’ Society of Physiotherapy; Piotr Majcher MD – Director of the Institute of Rehabilitation and Physiotherapy of the Chair of Rehabilitation, Physiotherapy and Balneotherapy, The Department of Nursing and Health Science of The Medical University of Lublin and the Students’ Society of Physiotherapy. The aim of the OSFN is to, among other things, exchange information between students carrying out scientific researches in the field of rehabilitation and physiotherapy; create inter-university, inter-disciplinary students’ research teams; take advantage of the research possibilities offered by the universities participating in the programme; promote scientific researches carried out according to the standards set by Evidence Based Medicine (EBM) and to activate and integrate students’ societies carrying out researches in the fields which might be of interest for OSFN [12, 13]. OSFN is under the scientific patronage of: the President of the Board of the Central Polish Society of Physiotherapy - Marek Kiljański MD and the President of the Board of the Central Polish Society of Rehabilitation - Marek Krasuski MD. The media patronage over OSFN is held by the editors of leading scientific journals: *Polish Physiotherapy* (Fizjoterapia Polska), *Orthopaedics Traumatology Rehabilitation* (Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja) and an internet portal *Fizjoterapiaonline* [12, 13].

Maybe the aforementioned actions will facilitate integration of students of physiotherapy representing universi-

punktowanych, recenzowanych czasopism naukowych: *Fizjoterapia Polska*, *Ortopedia*, *Traumatologia*, *Rehabilitacja* oraz Portal internetowy „Fizjoterapiaonline” [12, 13].

Być może przedstawione działania ułatwią również integrację środowiska studentów fizjoterapii reprezentujących uczelnie o różnych profilach kształcenia oraz zachęcą ich do czynnego udziału w organizowanych przez różne rodzaje uczelni spotkaniach naukowych.

Dobrym sygnałem do podjęcia tego typu działań była organizacja sesji studenckiej podczas I Międzynarodowego Kongresu Naukowego „Rehabilitacja polska”, który odbył się we wrześniu 2009 roku w Warszawie. W tym bezprecedensowym wydarzeniu, organizowanym wspólnie przez Polskie Towarzystwo Fizjoterapii oraz Polskie Towarzystwo Rehabilitacji we współpracy w Komitecie Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN, które zgromadziło ponad 1000 uczestników z całej Polski: fizjoterapeutów, specjalistów rehabilitacji medycznej, lekarzy rodzinnych, swoje prace prezentowali również studenci różnych typów uczelni.

Ponadto bardzo istotną rolę w integracji środowiska fizjoterapeutów i specjalistów rehabilitacji medycznej mają organizowane od lat przez Akademię Wychowania Fizycznego we Wrocławiu interdyscyplinarne konferencje naukowe „Międzynarodowe Dni Fizjoterapii”, jak również studenckie międzynarodowe i ogólnopolskie konferencje kół naukowych.

Warto również podkreślić, że jeżeli polskie uczelnie chcą kształcić fizjoterapeutów w zakresie nowoczesnych metod oraz zachęcać ich do podejmowania badań naukowych opartych na EBM i EBR podążających za europejskimi trendami w tym zakresie, tak aby wykształcić konkurencyjnych pracowników na europejskim rynku pracy, to należy wśród studentów promować działania towarzystw naukowych. W przeciwnym razie już niedługo kilkunastotysięczna rzesza polskich fizjoterapeutów nie będzie stanowiła dla swoich kolegów z Europy żadnej konkurencji na rynku pracy, a grupa ta w związku z brakiem zapotrzebowania polskiego rynku pracy zasilą grono osób bezrobotnych w naszym kraju.

Na koniec warto podkreślić również znaczenie Międzynarodowego Projektu Badawczego „Wpływ cyklu kształcenia studentów fizjoterapii na kształtowanie się ich postaw zawodowych”, którego głównym wykonawcą jest Joanna Gotlib. Wyniki projektu są częściowo prezentowane, w niniejszej pracy dla integracji środowiska specjalistów rehabilitacji oraz fizjoterapeutów kształcących studentów na tym kierunku [14-16]. W I etapie badań projektu, który zakończono w czerwcu 2008 roku, wzięło udział łącznie 2529 studentów reprezentujących 22 polskie uczelnie kształcące studentów na studiach I stopnia na kierunku fizjoterapia. W projekcie wzięli udział studenci 8 uczelni o medycznym profilu kształcenia, 4 uczelni o profilu kształcenia wychowanie fizyczne oraz 10 uczelni o innych profilach kształcenia. Wyniki wspólnych badań prezentowane były podczas kilku konferencji krajowych i zagranicznych, a skład polskiej delegacji biorącej udział w tych spotkaniach odzwierciedlał obecną sytuację w organizacji systemu kształcenia fizjoterapeutów w naszym kraju. Reprezentowała ona trzy typy uczelni: medyczne, sportowe oraz niepubliczne, nie związane z żadnym z wcześniej wymienionych profili uczelni [14-16].

Projekt, który miał początkowo na celu analizowanie postaw studentów fizjoterapii kształtowanych pod wpływem różnych treści kształcenia, przekroczył aspekt wyłącznie naukowy oraz wymiar praktyczny i zaczął integrować polskie środowiska akademickie. Spotkania przedstawicieli różnych typów polskich uczelni tworzyły przyjazną atmosferę rozmów na temat kształcenia fizjoterapeutów w naszym kraju, a podczas wspólnych rozmów wszyscy, bez względu na profil uczelni, żywili chęć konstruktywnej współpracy, wymiany poglądów, dzielenia się doświadczeniami oraz wyrażali gotowość wspólnego rozwiązywania problemów i dążenia do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia fizjoterapeutów [14-16].

ties of various educational profiles and will encourage the students to actively participate in the scientific conferences organised by a variety of universities.

A good sign of this type of action was organising of a students' session during the 1<sup>st</sup> International Scientific Congress “Polish Rehabilitation” which was held in September 2009 in Warsaw. During this unusual event organised by the Polish Society of Physiotherapy and the Polish Society of Rehabilitation with cooperation of PAN Committee of Rehabilitation, Physical Culture and Social Integration which gathered together over 1000 participants from all over Poland also students representing universities of various educational profiles had a chance to present their papers.

Moreover, the interdisciplinary scientific conference “International Days of Physiotherapy” organised by The University of Physical Education in Wrocław as well as national and international students' conferences organised by scientific societies play a vital role in integration of physiotherapists and medical rehabilitation specialists.

It should also be emphasised that if Polish universities want to educate physiotherapists in modern methods and to encourage them to undertake scientific researches based on EBM and EBR following European trends in that field so that they could train competitive workers for the European job market, then activities of scientific societies and associations should be promoted among students. Otherwise, soon several thousand of Polish physiotherapists will present no competition in the job market for their colleges from Europe, and due to low demand on the Polish job market they will join the number of the unemployed in our country.

Finally, it would be worthy to emphasise the role of the International Research Project “The influence of the educational programmes of the students of physiotherapy on their professional attitudes” whose main executor is the author of the study. Its results are partially presented in the paper in order to integrate rehabilitation specialists and physiotherapy students from various universities [14-16]. 2529 of students representing 22 Polish universities training students in physiotherapy in BA courses participated in the 1<sup>st</sup> stage of the Project, which was finished in June 2008. The Project included students of eight medical universities, four physical education universities and 10 universities of different educational profiles. The results of the research were presented on several national and international conferences, and the composition of the Polish team participating in the conferences reflected the present situation of the system of educating physiotherapists in our country. It represented three types of universities: medical, sport and private, unrelated to any of the university profiles mentioned before [14-16].

The Project, which initially was supposed to analyse the attitudes of the students of physiotherapy formed under the influence of various educational programmes, exceeded its only scientific and practical aims and has begun integrating Polish academic communities. Meeting of the representatives of various types of universities created friendly atmosphere for talking about the educational programmes for physiotherapists and everyone, regardless of the profile of their university, wanted constructive cooperation, exchanging of opinions, sharing experiences and was willing to solve problems and aim at providing high quality of education for physiotherapists in Poland [14-16].



## Wniosek

1. Organizacje zawodowe i naukowe zrzeszające fizjoterapeutów powinny podjąć działania promocyjne wśród studentów i zachęcić tę grupę do czynnego udziału w swych pracach, co wpłynęłoby na ściślejszą integrację grupy zawodowej, która pozwoliłaby z kolei na skuteczniejszą walkę o własne interesy zawodowe.

## Conclusion

1. Professional and scientific societies gathering physiotherapists should promote their actions among students and encourage them to actively participate in their projects. It would help to integrate this profession and that in turn would allow to defend their professional interests more effectively.

## Piśmiennictwo References

- [1] *Rehabilitacja Polska 1945-2009* pod red. Jerzego E Kiwerskiego, Andrzeja Kwołka, Zbigniewa Śliwińskiego i Marka Woźnińskiego. Ossolineum, Wrocław 2009.
- [2] *Standardy kształcenia dla kierunku studiów: Fizjoterapia. Załącznik nr 33 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki* (Dz. U. Nr. 164, poz. 1166).
- [3] Gotlib J., Białoszewski D., Cabak A., Barczyk K., Bauer A., Grzegorzczak J., Kułak W., Majcher P., Nowotny-Czupryna O., Płaszewski M., Prokopowicz K., Sierdziński J. *Postrzeganie zawodu fizjoterapeuty przez studentów I roku studiów I stopnia polskich uczelni o różnych profilach kształcenia*. *Fizjoterapia Polska*, 2009, 2, 4, 109-121.
- [4] Gotlib J., Białoszewski D., Cabak A., Barczyk K., Bauer A., Grzegorzczak J., Kułak W., Majcher P., Nowotny-Czupryna O., Płaszewski M., Prokopowicz K., Sierdziński J. *Czynniki decydujące o wyborze studiów i wiedza dotycząca możliwości podejmowania pracy w zawodzie fizjoterapeuty wśród studentów różnych typów polskich uczelni*. *Fizjoterapia Polska*, 2009, 3, 4, 232-244.
- [5] Ronikier A. *25-lecie pierwszego Wydziału Rehabilitacji Ruchowej w Polsce*. *Postępy Rehabilitacji*, 2009, 23, 2, 56-57.
- [6] Białoszewski D. *I Międzynarodowy Kongres „Rehabilitacja Polska” a wkład Zakładu Rehabilitacji Oddziału Fizjoterapii II WL WUM w początek prawdziwej integracji środowiska*. *Medycyna Dydaktyka Wychowanie*, 2009, 9, 30-33.
- [7] Białoszewski D. *Powstanie i rozwój Studenckiego Koła Naukowego Fizjoterapii – uwagi o metodach kształcenia*. *Medycyna Dydaktyka Wychowanie*, 2007, 2, 11-15.
- [8] Białoszewski D., Słupik A. *I Wiosna z Fizjoterapią – Cykliczne Sympozjum Studenckich Kół Naukowych*. *Medycyna Dydaktyka Wychowanie*, 2007, 4, 19-21.
- [9] Białoszewski D., Mosiołek A. *III Wiosna z Fizjoterapią*. *Medycyna Dydaktyka Wychowanie*, 2009, 4, 7-10.
- [10] *II Majówka z Fizjoterapią* Cykliczne Ogólnopolskie Sympozjum Studenckich Kół Naukowych Lublin, 15.05.2009.
- [11] *II Interdyscyplinarna Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Majówka Młodej Fizjoterapii Wrocław 29-31 maja 2009 r.* Sprawozdanie z Konferencji [http://www.majowka.am.wroc.pl/pliki/podsumowanie\\_mmf\\_2009.pdf](http://www.majowka.am.wroc.pl/pliki/podsumowanie_mmf_2009.pdf)
- [12] Białoszewski D. *Powołanie Ogólnopolskiego Studenckiego Forum Naukowego Badania naukowe w rehabilitacji i fizjoterapii*. *Medycyna Dydaktyka Wychowanie*, 2008, 4, 9-10.
- [13] Białoszewski D., Mosiołek A. *I Spotkanie Ogólnopolskiego Studenckiego Forum Naukowego*. *Medycyna Dydaktyka Wychowanie*, 2009, 1, 10-12.
- [14] Gotlib J., Białoszewski D. *Międzynarodowy Projekt Badawczy „Wpływ cykli kształcenia studentów fizjoterapii na kształtowanie się ich postaw zawodowych”*. *Fizjoterapia Polska* 2008, 8, 2, 223-224.
- [15] Gotlib J., Białoszewski D. *Międzynarodowy Projekt Badawczy „Wpływ cykli kształcenia studentów fizjoterapii na kształtowanie się ich postaw zawodowych”*. *Medycyna Dydaktyka Wychowanie*, 2008, 1, 31.
- [16] Gotlib J., Białoszewski D. *Prezentacja końcowych wyników I etapu Międzynarodowego Projektu Badawczego „Wpływ cykli kształcenia studentów fizjoterapii na kształtowanie się ich postaw zawodowych: Sympozjum „Attention – New Professionalism and Health Education”, 18-19 czerwca 2009 r., Enschede, Holandia*. *Fizjoterapia Polska*, 2009, 9, 3, 273-274.

### Adres do korespondencji: Address for correspondence:

Joanna Gotlib  
Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia  
Wydział Nauki o Zdrowiu  
Warszawski Uniwersytet Medyczny  
ul. Żwirki i Wigury 61  
02-091 Warszawa  
tel. (22) 572-04-90  
fax (22) 572-04-91  
e-mail: joanna.gotlib@wum.edu.pl

Wpłynęło/Submitted: V 2010  
Zaakceptowano/Accepted: VI 2010